

CE İŞARETİ ve ISO-14000; ÇİMENTO SEKTÖRÜ AÇISINDAN ÖNEMİ

CE Mark and ISO-14000; Their Importance for the Cement Sector

Hamdi AKÇAKOCA⁰
Oktay ŞAHBAZ^{1**»}
İsmail TOPALⁿ

ÖZET

Bu çalışmada öncelikle Avrupa Birliği'nin olmazsa olmaz olarak nitelendirdiği mamulün "Yeni Yaklaşım Direktifleri" ne uygunluğunu simgeleyen ve insan, hayvan ve çevre açısından sağlıklı ve güvenli olduğunu gösteren "CE" işareti incelenmiştir. Ayrıca insanlarda çevre bilincinin giderek artması sonucu ortaya çıkan ve gerek ürün, gerek faaliyet, gerekse hizmetlerin çevreye olan etkilerini sistemli bir yöntemle en aza indirmeyi hatta ortadan kaldırmayı amaçlayan, ISO 14000 - Çevre Yönetim Sistemi standartları hakkında çimento sektörü ile bağlantılı olarak bilgi verilmiştir. "CE" işareti ve ISO 14000'in çimento sektörü açısından önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: "CE" işareti, ISO-14000, Çimento Sektörü

ABSTRACT

In this study, the "CE" mark, which is considered as indispensable by the European Union and symbolizes product's conformity to the "New Approach Directives" and indicates that it is healthy and safe with respect to humans, animals and environment, was initially examined. Information was also provided in connection with the cement sector on ISO-14000 - Environmental Management System standards, which have emerged due to the gradual increase of environmental consciousness in people and which aim to systematically minimize and even eliminate the environmental impacts of products, activities and services. The importance of the "CE" mark and ISO 14000 with respect to the cement sector was highlighted.

Keywords: "CE" Mark! ISO-14000, Cement Sector

⁰2 Yrd.Doç.Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Maden Mühendisliği Bölümü, KÜTAHYA, hkoca@dumlupinar.edu.tr

ⁿ Arş.Gör. Dumlupınar Üniversitesi, Maden Mühendisliği Bölümü, KÜTAHYA

1. GİRİŞ

Avrupa Birliği'nde (AB), üründe güven ve sağlıklı bir çevre anlayışı çerçevesinde bazı politikalar geliştirilmiştir. Amaç; gerek Birlik içerisindeki, gerekse üçüncü ülkelere ithal yada bu ülkelere ihraç edilen ürünler için teknik engellerin ortadan kaldırılmasıdır. AB Komisyonu bu konuda çalışmalar yaparak ürünler için gerekli mevzuatı oluşturmuştur. Bu mevzuat Birlik üyesi ülkelere kabul görmektedir. "Uyumlaştırılmış Mevzuat" olarak adlandırılan bu mevzuat için 1957-1985 yılları arasında "Eski Yaklaşım" ve 1985 yılı sonrası uygulamaya giren, sayıları şu ana kadar 24'ü bulan mevzuat için de "Yeni Yaklaşım" politikası benimsenmiştir. Yeni Yaklaşım mevzuatının gereklerini yerine getiren tüm üreticiler "CE" işareti olarak isimlendirilen ve bir nevi ürünlerin birlik üyesi ülkeler içinde dolaşmasına vize veren geçiş iznine sahip olabilmektedirler.

6 Mart 1995 tarihli ve 1/95 sayılı Avrupa Topluluğu(AT)-Türkiye Ortaklık Konseyi kararı uyarınca taraflar arasında tesis edilen "Gümrük Birliği" ile yeni bir döneme girilmiştir. Bununla birlikte Türkiye, AB üyesi ülkeler için bağlayıcı nitelikte olan mevzuatı kendi içinde uyumlu hale getirmeye başlamıştır. Bunun için bu mevzuatın yönetmelikler halinde yayımlanması gerekmektedir. 4703 sayılı çerçeve kanununa göre "CE" işareti gerektiren yönetmelikler kapsamındaki ürünlerde ilgili yönetmeliklerin zorunlu yürürlük tarihinden itibaren "CE" işareti aranacaktır. Zorunlu uygulama 2003 yılında başlamıştır. "CE" işareti zorunluluğunun Türkiye'de yaklaşık 1 milyar \$ civarında bir pazar oluşturduğu belirtilmektedir. Yabancıların etkin olduğu bu pazarda yerli onaylanmış kuruluşların da girmesiyle rekabetin kızışması beklenmektedir. 89/106/EEC sayılı inşaat malzemeleri kapsamına giren çimento da "CE" işareti taşıması gereken ürünler grubuna girmektedir. Bu işareti almak isteyen çimento üreticileri ilgili yönetmelikte belirtilen tüm gerekleri yerine getirmek zorundadır. Bu işarete sahip olmak isteyen üreticiler ancak AB Resmi Gazetesinde ismi yayımlanmış olan tarafsız kuruluşlardan bu belgeyi alabilmektedirler. Henüz Türkiye'de bu işareti verecek onaylanmış bir kuruluş bulunmamaktadır.

Çevreyi sistemli bir şekilde korumayı hedefleyen diğer bir yaklaşımı hayata geçirmek amacıyla; ISO, 1993 yılında "Çevre Yönetimi" konusunda çalışacak olan teknik komitesini (TC 207)

kurmuştur. Bu komitenin hazırladığı standartlar ISO-14000 olarak bilinen Çevre Yönetim Sistemi (ÇYS) standartlarıdır ve sanayiden büyük destek görmüştür.

Çimento sektöründe de üretim aşamalarında bir takım çevresel etkiler görülmektedir. Halen Türkiye'de birkaç çimento şirketi tarafından uygulanmaya başlanmış olan ISO-14000 ÇYS Standartları bu sektör için oldukça önem taşımaktadır. Bunun bilincinde olan çimento şirketleri de gerekli altyapı oluşturma çalışmalarını devam ettirmektedirler. Ülkemizde çimentonun gerek kalitesi, gerekse çevresel performansların değerlendirilmesi için çalışmalar yapan kuruluşlardan biri olan Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği (TÇMB) bünyesindeki Kalite ve Çevre Kurulu gerekli olan bu altyapının kurulmasında şirketlere destek olmaktadır. Kuruluş, gerek birliğe üye üreticiler, gerekse ithal edilen ürünler için gerekli kontrolleri gerçekleştirmektedir.

2. "CE" İŞARETİ

İnşaat malzemelerinin AB içinde serbest dolaşımı büyük önem taşımaktadır. Tek pazara geçilmesiyle birlikte, üye ülkeler arasındaki tarifeler ortadan kalkmış, ancak her ülkede farklı teknik düzenlemelerin uygulanması nedeniyle, serbest dolaşım tam olarak sağlanamamıştır (Anon (g)).

AB komisyonu, serbest ticaretin önündeki teknik engelleri kaldırmak için çalışmalarına devam etmekte ve bu amaçla AB ortak yasaları olan konsey direktifleri hazırlamakta ve yayınlamaktadır. İnşaat malzemeleriyle ilgili konsey direktifi 89/106/EEC, 11.12.1989 tarihli Topluluk Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Üye ülkelerin ulusal mevzuatını konsey direktifine uyarlamaları 1993 yılında tamamlanmıştır. (Anon (a, j), 1996). Bu kapsamda ele alınan "CE" İşareti, Fransızca'da "Conformité Européenne" sözcüklerinin baş harflerinden oluşur. "CE" işareti; üzerine ilştirildiği mamulün insan, hayvan ve çevre açısından sağlıklı ve güvenli olduğunu gösteren AB'nin Yeni Yaklaşım Direktifleri'ne uygunluk işaretidir. Bununla ilgili kriterler ise AB'nin Yeni Yaklaşım Direktiflerinde öngörülmektedir. Şu an sayısı 24 olan Yeni Yaklaşım Direktiflerinden biri veya birkaçı kapsamına giren bir mamulün "CE" işareti taşımadan AB pazarına girebilmesi

mümkün değildir. Üreticinin bu işareti kullanabilmesi için test ve belgelendirme modüler yaklaşımı getirilmiştir. Uygunluk değerlendirmesi bu modüler yaklaşımla sağlanmaktadır. Düşük riskli ürünlerin (örneğin oyuncaklar) direktifin güvenlik koşullarına uygunluğu, üreticinin kendisi tarafından test edilebilmektedir. Yüksek riskli ürünlerin ise (örneğin bazı tıbbi cihazlar ve makineler) mutlaka, AB tarafından tanınmış ve Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi'nde adı yayımlanmış yetkili test ve belgelendirme kuruluşları (onaylanmış kuruluş) tarafından test edilmesi gerekmektedir. AB mevzuatı, henüz AB' ye üye olmayan bir ülkedeki test ve belgelendirme kuruluşunun "CE" işareti vermesine izin vermemektedir. Ancak AB ile yapılan Gümrük Birliği Anlaşması, Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ortaklık Konseyi kararları ile Türkiye'nin bu konuda üye ülkeler statüsünde olduğu belirtilmektedir. Yeni Yaklaşım kapsamındaki ürünlerin üçüncü ülkelerden Topluluğa ihracında da taşınması zorunlu olan bu işaret, yalnızca Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi'nde isimleri yayımlanan onaylanmış kuruluşlar tarafından temin edilebilmektedir (Anon (b), 2001). Üretici üretiminde uyması gereken teknik özellikler konusunda Avrupa Standartlar Teşkilatı 'CENT (Comité Suropeen de Normalizasyon) ve CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) tarafından hazırlanan AB'nin uyumlaştırılmış standartlarını baz alabilmektedir. Bu yolu seçtiği taktirde, ürettiği ürünlerin direktifin gereklerine uygun olduğu varsayılmaktadır. Bu yöntemlerden herhangi biri kullanılarak uygunluğu tespit edilen ürün için, piyasaya arz edilmeden önce, üretici tarafından "uygunluk beyanı" düzenlenmekte ürünün üzerine, ambalajına veya beraberindeki belge üzerine "CE" işareti iliştirilerek piyasaya arz edilmektedir (Anon (b, c), 2001).

"CE" işareti çimento sektörüne yeni uygulama ve yaptırımlar getirmektedir. Bunların bir kısmı; kalite el kitabı, kalite politikası, yönetimin sorumluluğu, yönetimin gözden geçirmesi, proses kontrol, dokümantasyon sistemi ve düzeltici faaliyetler gibi ISO-9001:2000 kalite güvence sisteminin kapsamında olan konulardır. Diğerleri; spot numunelerden oto kontrol analizleri, numune alma ve analiz hatası kontrolleri, ölçülebilen özelliklere ve niteliklere göre istatistiksel kontrol işlemleri, gözetim ve belgelendirme kuruluşlarının yapacağı işler ile bu kuruluşların akreditasyonu gibi konulardır. Yani bir kuruluşun ürettiği çimento için ISO-9000 belgesi almış olması, o ürünün "CE" işareti

alabilmesi için yeterli değildir. Bunun dışında da yukarıda sayılan konuları da o ürün için sağlaması gerekmektedir.

CPD (The Construction Products Direktive), AB sınırları içinde inşaat malzemeleri üretiminde ve inşaat yapılan yerlerde uyulması gereken kuralları belirlemektedir. İçerik olarak; temel gerekler standartların uyumlulaştırılması, teknik özellikler uygunluğunun doğrulanması ve Avrupa teknik onayı, gözetim ve belgelendirme kuruluşlarının niteliği ve işlevi, taraflar arasındaki işbirliği ve ilişkiler gibi konuları tanımlayan bir yasa niteliğindedir (Anon (f), 1989). Yasanın uygulanması, AB komisyonu adına, inşaat malzemeleri daimi komitesi (SCC) tarafından takip edilmektedir (Anon (j), 1996). Uyulması zorunlu olan temel gerekler; mekanik dayanım ve stabilite, yangın durumunda emniyet, hijyen-sağlık ve çevre, kullanım emniyeti, gürültüye karşı koruma, enerjiden tasarruf ve ısı muhafazası gibi konu başlıklarını içermektedir (Anon (j), 1996).

Uygunluğun onaylanması ve "CE" işareti ile ilgili koşullar, direktifin eklerinde yer almıştır. Buradaki açıklamalar ile fabrika üretim kontrolü, kalite planları, proses kontrol ve kalite analizleri, oto kontrol testleri, fabrika üretim sisteminin periyodik olarak takip edilmesi, kurallara uygunluğun onaylanması gibi işlemler üretici ile gözetim kuruluşu arasında bölüştürülmüştür. Ayrıca gözetim ve belgelendirme kuruluşları ile test laboratuvarlarının niteliği, personel ve ekipman durumu açısından yeterliliği gibi konularda asgari gerekler belirlenmiştir. CPD direktiflerine uygun olarak harmonize standartların oluşturulması görevi CEN 'e verilmiştir (Anon (j), 1996). "CE" işareti bir kalite işareti olmaktan çok, AB sınırları içinde serbest dolaşım için asgari yasal gereklerin yerine getirildiğini gösteren bir marka niteliğindedir. "CE" işareti alabilmek için;

- Avrupa çimento standartlarına göre (EN 197-1) üretim yapmak,
- Çimentoların muayene, test ve deneyleri için Avrupa test yöntemleri (EN 196-1.....21) kullanmak gerekmektedir (Anon (j), 1996).

3. ISO 14000 (ÇYS)

ISO 14000 ÇYS standartları serisi; hem işletmeler hem de ürünler için çevre faaliyetlerinin analiz edilmesi, etiketleme,

denetleme ve yönetme sistem ve araçlarını kapsamaktadır. Bu standartlar kuruluşlar tarafından çevresel yönetime yardımcı olacak bir sistem geliştirme ve uygulamada kullanılacak genel bir yaklaşımı ele almaktadır.

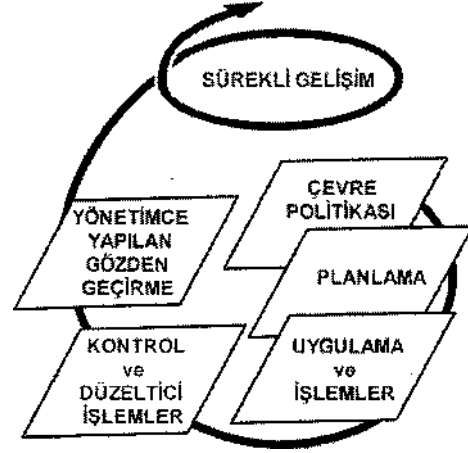
Çevre Yönetim Standartlarında temel ilkeler (Anon (I));

- çevresel etkileşimin derinliğini anlamak, çevresel etkileşim için bir çevre politikasının belirlenmesi,
  - çevresel ihtiyaç ve performanslar için amaç ve hedeflerin belirlenmesi,
  - amaç ve hedefler için bir çevre yönetim programı oluşturulması,
  - eylemlerin uygun platformda kontrol prosedürü
- ÇYS'nin iç denetimi
- olarak sıralanabilir.

Bu standartların amacı; yukarıda sıralanan temel ilkeleri de dikkate alarak, çevreyi ve kaynakları tahrip etmeyen gelişmiş teknolojilerin kullanılmasını teşvik ederek, sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmak, tüketiciyi bu yönde bilinçli ve duyarlı yapmak, çevreye zararlı etkilerin ve hammaddelerin yerine, ürünün ömrü boyunca çevre etkilerini değerlendirerek zararlı ürünlerin elenmesini sağlamaktır. ÇYS Modeli TS EN ISO 14000 serisinin belgelendirme standardı olan TS EN ISO 14001 incelendiğinde standart 5 ana ilke altında toplanmaktadır. ÇYS Modeli Şekil 1'de sunulan ilkelere bağlı kalan temel bakış açısına göre düzenlenmiştir (Anon (d, i), 1997).

ISO 14000 ÇYS Standartları, endüstri kuruluşu, kamu hizmeti veren- kurum, müşavirlik firması, halka ait kuruluş, veya ürün ve hizmet tedarik eden her kuruluş tarafından uygulanabilmektedir. ISO 14000 ÇYS'nin belgelendirme standardı olan ISO 14001, Şekil 1'de belirtilen unsurlara sahiptir. Sistemi kurmak isteyen kuruluşlar için değişen en önemli özellik, çevresel boyutlar ve boyutlara bağlı olarak ortaya çıkan çevresel etkilerdir.

ISO-14000 belgesini almış kuruluşlar, gerek ulusal, gerekse uluslararası alanlarda pek çok yönden avantajlar kazanmaktadırlar. Çevreyi, yasal mevzuat ve yönetmeliklere göre korurken, yönetim sistemi kapsamında çevresel etkileri etkili ve en hesaplı yollarla en aza indirmektedirler.

Şekil 1. ÇYS Modeli (Anon (i), 1997)

Genel anlamıyla ISO-14000'in faydaları;

- çevreyi korumak,
- eşit rekabet ortamı,
- yasalara uygunluğu gösterme, etkili yönetim sisteminin kurulması,
- azalan maliyet,
- azalan iş kazaları ve meslek hastalıkları, halkla ilişkilerde gelişme, uluslararası standart-ortak dil ve anlayışın sağlanmasıdır.

Kuruluşların bu sistemi uygulamasıyla;

- atık yönetimi ile kirleticiler daha verimli bertaraf edilebilir, enerji ve hammadde verimliliği artar, girdi maliyetleri azalır, işletim maliyetleri düşer,
- acil hollere (deprem, yangın, vb.) hazırlıklı olunması sağlanır, rekabet gücü artar, yürürlükteki kanunlara uyulması sağlanır, yatırım kolaylaşır (uygun şartlarla kredi temini), sanayi ve hükümet işbirliği gelişir,
- tüketicinin çevre ile ilgili beklentilerine cevap verilir, kuruluşun halkla ilişkileri gelişir, uluslararası yeni standartları uygulayarak sanayide ve sektöründe önder olma imkanı ortaya çıkar.

ISO tarafından kurulan ve Çevre Yönetimi konusunda çalışan, Teknik Komite (TC-207)' nin hazırlamış olduğu ve Türk Standartları Enstitüsü (TSE) tarafından da kabul edilen ISO 14000 ÇYS Standartları Çizelge 1 'de görülmektedir.

Çizelge 1. ISO 14000 ÇYS Standartları

Standart No	İçeriği
TS EN ISO 14001	Çevre Yönetimi-ÇYS-Ozellikler ve Kullanım Kılavuzu
TS EN ISO 14004	Çevre Yönetim i-ÇYS-Prensipier, Sistemler ve Destekleyici Teknikler İçin Genel Kılavuz
TS EN ISO 14010	Çevre Yönetimi-Çevre Denetim Kılavuzu Genel Prensipleri
TS EN ISO 14011	Çevre Yönetimi-Çevre Denetim Kılavuzu-Denetim Usulü-ÇYS'nin Denetimi
TS EN ISO 14012	Çevre Yönetimi-Çevre Denetimi İçin Kılavuz-Çevre Denetçilerinin Sahip Olması Gereken Özellikler
TS EN ISO 14020	Çevre Yönetimi-Çevreyle İlgili Etiketlemenin Temel Prensipleri
TS EN ISO 14021	Çevre Yönetimi-Çevreyle İlgili Etiketleme-Çevreyle İlgili İddiaların Özbeyanı - Terimler ve Tarifler
TS EN ISO 14040	Çevre Yönetimi-Hayat Boyu Değerlendirme-Genel Prensipler ve Uygulamalar
TS ISO 14060	Çevre Yönetimi-Mamullerin Çevre Veçhelerinin Mamul Standartlarına Dahil Edilmesi ile İlgili Kılavuz

Yasal ve idari düzenlemelere uyabilmek için bir kuruluşun faaliyetlerine, ürün ve hizmetlerine uygulanması mümkün olan düzenlemeleri uygulaması gereklidir. Bu düzenlemeler;

- bir iş yerinde faaliyette bulunma izni gibi sadece bir faaliyeti kapsayanlar, kuruluşun ürün ve mamulleriyle ilgili olanlar, kuruluşun mensup olduğu iş koluna uygulananlar ve çevreyle ilgili kanunlardır.

Türkiye'de çevre konusunda uygulanmakta olan başlıca yasa ve yönetmelikler (Anon (ı,k),1986);

- çevre Kanunu, (Kanun No: 2872)
çevre Kirliliğini Önleme Fonu Yönetmeliğimi 7.5.1985 Tarihli Resmi Gazete)
- hava Kalitesinin. Korunması Yönetmeliği, (2.11.1986 Tarihli Resmi Gazete)
- gürültü Kontrol Yönetmeliği, (11.12.1986 Tarihli Resmi Gazete)
- katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, (4.9.1988 Tarihli Resmi Gazete)
- motorlu Taşıtların Egzoz Gazlarının Yol Açtıkları Kirlenmenin Önlenmesine İlişkin 92/1 no'lu Tebliğ, (22.10.1992 Tarihli Resmi Gazete)
- çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, (7.2.1993 Tarihli Resmi Gazete)
- gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğidir (26.9.1995 Tarihli Resmi Gazete).

TÇMB Kalite ve Çevre Kurulu üye fabrikalardaki gaz emisyonlarını ve hava kalitesini sürekli denetlemektedir. TSE yeterlilik belgesi alan mobil

laboratuvarlarının raporları Çevre ve Sağlık Bakanlıkları tarafından kabul edilmektedir. Müdürlük TSE-ISO EN 14000 ÇYS, TS EN ISO 9001:2000 KYS, TS EN 45004, TS EN 45011, TS EN ISO/IEC17025 sistem belgelerine de sahiptir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çimento sektörü de kriz ortamlarından oldukça fazla etkilenmektedir. Üretilen ürünlerin bir kısmı yurt dışına ihraç edilmektedir.

Türkiye açısından AB, en önemli pazarlardan birisidir. Ancak AB olmazsa olmaz dediği "CE" işaretini taşımayan ürünleri kendi pazarına almamaktadır. 89/106/EEC sayılı konsey direktifi ile zorunlu "CE" işareti kapsamına aldığı inşaat malzemeleri için, ilk olarak çimento sektöründe "CE" uygulaması başlamıştır. 1 Nisan 2001 tarihinde isteğe bağlı olarak başlayan bu uygulama 1 Nisan 2002'de zorunlu hale gelmiştir. Bu tarihten sonra ancak "CE" işareti taşıyan çimento ürünleri AB sınırları içinde piyasaya arz edilebilmektedir. Üreticiler 85/37/EEC, 92/59/EEC, 93/68/EEC ve 93/65/EEC no lu Avrupa direktiflerine uymak zorundadırlar.

Bir ürünün "CE" işareti taşıması için gereken birinci kural, gerekli mevzuat veya mevzuatlara uymaktır. Ülkemiz 6 Mart 1995 Ortaklık Konseyi Kararı ile Gümrük Birliğine girerek gerekli mevzuatları uyumlu hale getirmeye başlamıştır. Uyumlaştırılan mevzuatlar yönetmelikler halinde

yayımlanarak yasal zorunluluk haline gelmektedir. Ancak çimento ürünleri içinde uyulması zorunlu olan yapı malzemeleri yönetmeliği 08.09.2002 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 08.03.2004 tarihinde zorunlu uygulama başlayacaktır. Bu uygulamanın yasalara zorunlu hale geldiği 08.03.2004 tarihten itibaren ülkemiz içerisinde de çimento ürünleri "CE" işareti olmaksızın dolaşamayacaktır.

Bu yönetmelik kapsamında belirtilen temel gerekler, standartların uyumlulaştırılması, teknik özellikler, uygunluğun doğrulanması, Avrupa teknik onayı, gözetim ve belgelendirme kuruluşlarının niteliği ve işlevi, taraflar arasındaki işbirliği ve ilişkiler gibi konular oldukça önem arz etmekte olup, bu konular için gerekli çalışmaların biran önce tamamlanması gerekmektedir.

Ülkemizdeki çimento şirketleri "CE" işareti almak için AB'nde bulunan ve AB Resmi Gazetesinde adı bulunan onaylanmış kuruluşlara giderek buralardan gerekli belgeleri almaktadır. Bu da ülkemizden döviz çıkışı anlamına gelmektedir. Bu bağlamda "CE" işareti verebilecek yeterlilikte Ulusal kuruluşların ortaya çıkabilmesi bu olumsuzluğu azaltacaktır.

Çimento sektörü açısından son derece önemli olan "CE" işareti uygulamasını ülkemizde de hayata geçirebilmek için ve uygulamanın ülkemiz çimento sektörüne daha fazla katkı getirmesi açısından aşağıda belirtilen konuların bir an önce faaliyete geçirilmesi gerekmektedir;

Ürün standardı, uygunluk değerlendirmesi standardı ve test standartları bir bütünün parçası halindedir. Bu nedenle ilgili bütün AB standartları eş zamanlı olarak yürürlüğe konulmalıdır.

Türkiye AB üyesi olmadan Gümrük Birliği üyesi olan ilk ve tek ülkedir. Ayrıca Avrupa'nın en büyük çimento üreticisidir. Bu nedenle uygulamak zorunda olduğu AB mevzuatında oy hakkı ve "CE" işareti belgelendirme yetkisi için AB komisyonu nezdindeki çalışmalarını yoğunlaştırmalıdır.

AB çimento standartları faaliyetlerine, daha fazla sayıda temsilci ile daha etkin olarak katılmalıdır. TSE, çimento üreticileri, hazır beton üreticileri, inşaat şirketleri, prefabrik üreticileri, Bayındırlık Bakanlığı, Karayolları, Devlet Su İşleri (DSİ) gibi ilgili kamu kurum

ve kuruluşları ile daha sıkı ve organize işbirliği içinde oluşturulacak Türk tezleri daha etkin bir sekreteryaya hizmeti ile AB karar organına aktarılmalıdır.

TSE, ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları, AB kuruluşları ile daha yakın işbirliği içinde olmalı ve gelişmeler takip edilmelidir.

ISO 14000; işletmeler için hareket tarzlarını değiştirecek, stratejik planlamalarında etkinlik artışı yaratacak, verimliliklerini ve rekabet güçlerini arttıracak bir yönetim sistemidir. Organizasyonun diğer faaliyetleri ile entegre edildiği takdirde hem uluslararası ticarete kalite ve çevreye duyarlılık konularında güvence sağlayarak ticaret işlemlerini kolaylaştırmakta, hem de olumlu bir imaj yaratarak firma, ürün veya hizmetlerinin satış miktarlarını arttırmaktadır. Ayrıca, işletmenin çevre ile ilgili uyması gereken yasal yükümlülüklerine doğal olarak uyum göstermesini ve işletmelerin toplum hayatına olumlu etkileri olmasını sağlamaktadır.

ISO-14000, çevresel performansı dikkate aldığı kadar etkin işletme yönetimini de gözetmektedir, bu yüzden işletmelerin verimliliğini olumlu etkileyen bir sistemdir. 2000'li yıllarda, yoğunlaşan küresel ticarete iyi bir yer edinmek isteyen işletmelerin, bu arada çimento sektörü kuruluşlarının da zaman geçirmeden ISO-14000 ÇYS uygulamalarına geçmek için çalışmalarını başlatmaları gerekmektedir.

Çimento sektöründe üretim aşamasında en büyük çevresel sorun olarak hava kalitesinin önemli derecede etkilenmesi göze çarpmaktadır. Bu da gerek yakın çevre sakinlerine ve doğaya gerekse kullanılan hammadde ve kömür nedeniyle küresel ısınma gibi olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu gibi etkilerin ortadan kaldırılması için kullanılan yeni teknolojilerin sürekli takibi ve uygulanması oldukça önem arz etmektedir.

Her ne kadar Türkiye'de şu anda ISO 14000 ÇYS'ne sahip çimento şirketi az sayıda olsa da bu sisteme sahip olmak amacıyla gerekli altyapı çalışmalarını sürdüren firmalar bulunmaktadır. Bu konuda çimento şirketlerine TÇMB Kalite ve Çevre Kurulu katkı sağlamaktadır.

Türkiye'de halen birkaç çimento şirketi tarafından uygulanmaya çalışılan ISO 14000 ÇYS'ne duyulan ilgi her geçen gün biraz daha artmaktadır. Çimento şirketlerinin çevre yönetimi

konusunda dikkat etmeleri gereken konuları ise şöyle sıralamak mümkündür;

Halen zorunlu olmamakla birlikte yakın bir gelecekte zorunlu uygulama haline getirilmesi beklenen ISO 14000 sistemi, tüketicinin tercihini bu ürünlerden yana kullanmasını sağlamaktadır. Gerek bu tercih nedeninden dolayı gerekse gelecekte zorunlu uygulamaya dönüşmesi beklenen ISO 14000 ÇYS'ni bir an evvel uygulamaya geçirmek gerekmektedir.

Çevre bilincine ve bunun göstergesi olan ÇYS'nin çimento üreticileri tarafından uygulamaya geçirilmesi için gerekli teşvik edici unsurların (kredilendirme vs.) uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

Tüketicinin seçici olduğu unutulmamalıdır. Tüketicici; ürettiği ürünü sadece kullanmak amacıyla değil, ayrıca bu ürünün nasıl ve hangi şartlar altında üretildiğini de bilmek istemektedir. Bunu göstermenin yolu ise ISO 14000 ÇYS'ne sahip olmaktan geçmektedir.

KAYNAKLAR

Anon(a), 2001, "CE" İşareti ve Türk Standartları Enstitüsü, TSE Yayınları.

Anon(b), 2001, AB (AB)-Türkiye Gümrük Birliği Kapsamında Teknik Mevzuat Uyumu ve "CE" İşareti uygulaması, Dış Ticaret Müsteşarlığı.

Anon(c), 2001, CE Uygunluk İşaretinin Ürüne İliştirilmesi ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik.

Anon(d), 1997, TS-EN-ISO 14000 Çevre Yönetim Sistemleri, TSE Yayınları.

Anon(f), 1989, The Construction Products Directive (Council Directive 89/106/CE), <http://www.eropa.eu.int/comm/enterprise/construct ion/intemal/cpd.htm>

Anon(g), Aksanca Çimento Türkiyede Çimento www.akcansa.com.tr

Anon(h), 1997, TS-ISO-14004/Mart 1997, TSE

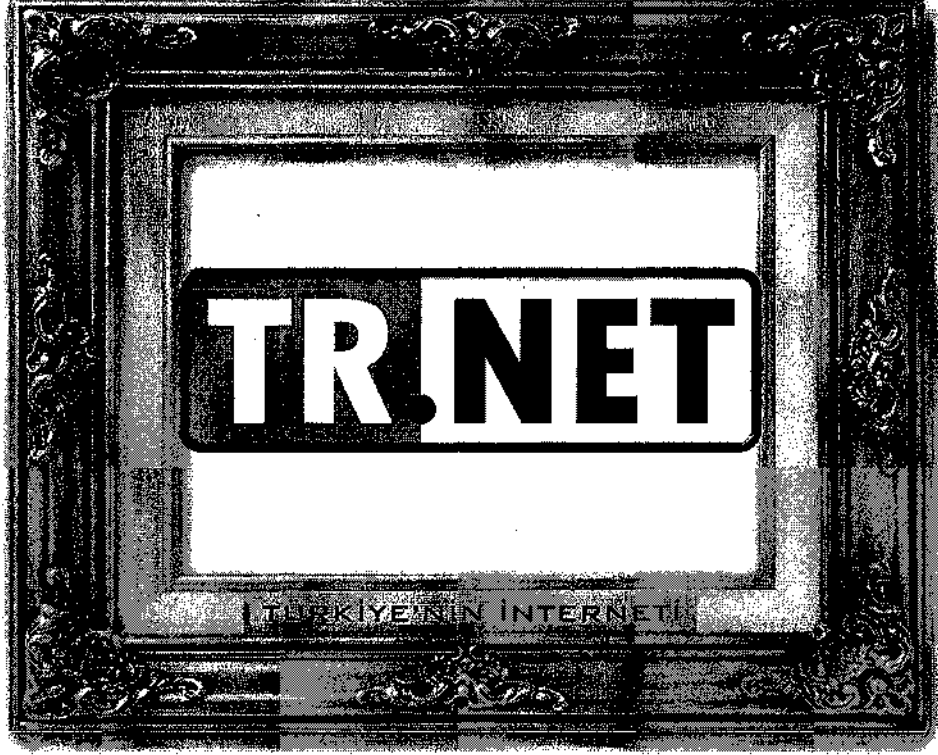
Anon(i), 1986, Gürültü Kontrol Yönetmeliği

Anon(i), 1997, TS-EN-ISO 14001/Nisan 1997

Anon (j), Kasım 1996, Çimento ve Beton Dünyası, TÇMB

Anon (k), 1986, Hava Kalitesini Kontrol Yönetmeliği

Anon(l), <http://www.27.brin kster.com/hendese/iso 14000.html>

BU FDTDGRAFI İ L K BİZ ÇEKTİK!

www.tr.net
info@tr.net

Merkez
ODTÜ Teknokent İkizleri,
İnönü Bulvarı,06531.Ankara
Tel : +90 (312) 295 9595
Faks: +90 (312) 295 9494

Ankara
Anadolu Bulvarı,Çamlık Sokak3
Macunköy, 06370
Tel : +90 (312) 591 0050
Faks: +90 (312) 591 0099

İstanbul
Halaskargazi Caddesi, 243
Osmanbey, 80260
Tel : +90 (212) 233 7667
Faks: +90 (212) 241 1312